

SUZANA KONCUT

PREVAJALKA, PLESALKA, KOREOGRAFINJA

Katarina Čobec
Univerza v Ljubljani

1 Življenjepis

Suzana Koncut se je rodila 2. decembra 1965 v Kranju. V Prešernovem mestu je obiskovala tudi gimnazijo, kjer se je pri pouku francoščine, zlasti pa med dijaško izmenjavo v mestu La Ciotat na južnofrancoski obali, navdušila nad francosko kulturo in jezikom. Študirala je francoščino in primerjalno književnost na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Najprej je leta 1988 z diplomsko nalogo *Céline in Zupanovi predvojni romani* zaokrožila študij primerjalne književnosti, čez eno leto pa še študij francoščine, kjer se je v diplomski nalogi posvetila francoskemu romanu od druge svetovne vojne do sedemdesetih let 20. stoletja (*Le roman français de la deuxième guerre mondiale jusqu'aux années soixante-dix*). Kmalu zatem je prek tedanjega jugoslovanskega Zavoda za mednarodno, znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje (ZAMTES) dobila štipendijo za enoletni študij v Franciji. Študijsko leto 1991/92 je preživel v Parizu na univerzi Paris VIII, kjer je svoj prvotni namen, primerjati zvočno-likovne eksperimente v delih Michela Butorja (pripadnika novega romana) in sodobni ples, zaradi mentorjeve dolgotrajne bolezni morala opustiti in se je tako lotila preučevanja imaginarnega v sodobnem romanu.

Sodobni ples je bil tedaj že pomemben del njenega življenja. Prve plesne korake je naredila pod okriljem ZKO v kranjski amaterski plesni skupini. Med študijem v Ljubljani je odkrila Plesni studio plesalke Silve Ros. Leta 1987 se je v domačem Kranju prvič poskusila v koreografiji. Prvo profesionalno plesno izkušnjo je doživela leta 1990, ko se je pridružila skupini Movens pod vodstvom Iztoka Kovača in Plesnemu teatru Ljubljana. Po vrnitvi s študija v Franciji je kmalu zasnovala samostojno koreografijo, prvenec *Potohodniki* (1994). Leta 1997 je pripravila še en samostojni projekt z naslovom *Quintet*, za

katerega je prejela nagrado zlata ptica. Bila je tudi med ustanovitelji Društva za sodobni ples Slovenije.

Tudi na pot prevajanja je stopila v povezavi s plesom. Njen prvi prevod je bilo kratko dramsko besedilo Samuela Becketta *Pojdi in pridi*, ki ji ga je med študijem francoščine dala v branje tedanja lektorica. Ni je pritegnilo le z jezikovnega vidika, temveč predvsem kot podlaga za plesno predstavo, ki jo je pripravila z dvema soplesalkama. Pozneje je bil prevod uporabljen še kot radijska igra na Radiu Slovenija in v podnapisih za cikel Beckettovih dram na televiziji.

Ples in prevajanje sta v Suzaninem poklicnem življenju predstavljala zelo kreativno kombinacijo vse do njenega 35. leta, ko je zaradi rojstva otroka prekinila s plesom in postala prevajalka s polnim delovnim časom.

Suzana Koncut živi in dela v Ljubljani. Gl. tudi Geršak 2011, Kavčič 2020, Lesničar Pučko 2020, Van Dale 1998.

2 Prevajalsko delo

Suzana Koncut je danes ena najbolj vsestranskih, prepoznavnih in cenjenih slovenskih prevajalk iz francoskega jezika. Poleg že omenjene Beckettove drame je prve prave korake v svet prevajalstva naredila s prevodom Lacanovega seminarja (*Vodenje zdravljenja in principi njegove moči*, 1992). Do danes se je kot prevajalka podpisala pod več kot 100 del sodobne in klasične francoske literature, humanistike in družboslovja ter dramatike.

Na področju klasične francoske književnosti velja omeniti nove prevode del *Gospa Bovary* G. Flauberta (1998), Stendhalovega *Rdeče in črno* (2016) in Camusovega *Tujca* (2012). Med sodobnimi francoskimi avtorji izstopajo Georges Perec (*Čitanka*, 2009; *Življenje, navodila za uporabo*, 2007; *W ali spomin na otroštvo*, 2005, *Stvari*, 1996), Marguerite Yourcenar (*Ognji*, 2009), Mathias Énard (*Kompas*, 2017; *Cona*, 2019), Pascal Quignard (*Terasa v Rimu*, 2001; *Skrivno življenje*, 2002; *Skrivnostne solidarnosti*, 2017), maroški avtor, pišoč v francoščini Tahar Ben Yelloun (*Otrok peska*, 1995; *Sveta noč*, 2004; *Ta slepeča odsotnost svetlobe*, 2006; *Domov*, 2011) in Marie NDiaye (*Tri močne ženske*, 2011; *Moje je maščevanje*, 2022). Med prevedenimi deli najdemo tudi nekaj stripov, npr. *Vojna v jarkih* (2012) in *Krik ljudstva* (2021–22) Jacquesa Tardija ali *Magnet* (2020) Lucasa Hararija.

Posebno poglavje predstavljajo prevodi različnih teoretskih besedil s področja humanistike. Simone de Beauvoir (*Drugi spol*, 1999–2000), Claude Lévi-Strauss (*Divja misel*, 2004; *Žalostni tropi*, 2015) in Jacques Rancière (*Nevedni učitelji*, 2005; *Emancipirani gledalec*, 2010) so le nekateri od številnih humanističnih piscev, katerih misel je v slovenščino prevedla Suzana Koncut. Zadnje področje njenega prevajalskega udejstvovanja pa predstavlja gledališče in okrog 20 dramskih besedil, ki so bila uprizorjena v različnih slovenskih poklicnih gledališčih. Med avtorji po številu del izstopata Bernard-Marie Koltès (*Noč čisto na robu gozdov*, 2000; *Dvoboje med črncem in psi*, 2004; *Dan umorov v zgodbi o Hamletu*,

2004; *Marš*, 2005; *Nickel Stuff*, 2011; *V samoti bombaževih polj*, 2012) ter Yasmina Reza (»*ART*«, 1998; *Bella figura*, 2015).

O kakovosti prevodov Suzane Koncut pričajo številne nagrade, ki jih je prejela za svoje delo. Francoska država jo je nagradila trikrat: leta 2016 z odlikovanjem prvega čina vitezinje reda umetnosti in leposlovja, leta 2022 pa z odlikovanjem častnica reda umetnosti in leposlovja. Leta 2018 je za prevod knjige *Kompas* Mathiasa Énard kot prva prejela Nodierevo nagrado, ki jo je takrat ustanovil Francoski inštitut. Kolegi prevajalci so jo s Sovretovo nagrado počastili že leta 2000. Najprestižnejša med vsemi pa je zagotovo nagrada Prešernovega sklada, ki jo je prejela leta 2020 in se nanaša na njene prevode v letih 2017–2019. Gl. tudi Geršak 2011, Kavčič 2022.

Nagrajenka Prešernovega sklada 2020, Suzana Koncut, nekdanja plesalka in koreografinja, je znana po številnih in zlasti raznovrstnih prevodih iz francoščine. Loteva se zahtevnih klasičnih in sodobnih besedil, ki zahtevajo visoko mero jezikovnega znanja, teoretske podkovanosti in močne volje do poglobljenega raziskovanja. Področja njenega dela segajo od književnosti prek družboslovja in humanistike vse do dramskih besedil.

Bibliografija

- Geršak, Ana. 2011. »Zasledovanje logike besedila.« *Literatura*, julij/avgust 2011, 92–109.
- Kavčič, Igor. 2020. »Ne gre le za prekladanje besed.« *Gorenjski glas*, 7. februar 2020. <https://www.gorenjskiglas.si/article/20200207/C/200209824/1002/ne-gre-le-za-prekladanje-besed>.
- Kavčič, Igor. 2022. »Odlikovanje Suzani Koncut.« *Gorenjski glas*, 26. april 2022. <https://www.gorenjskiglas.si/article/20220426/C/220429838/1168>.
- Lesničar Pučko, Tanja. 2020. »Na lovu za presežnostjo literarnega dela.« *Dnevnik*, 27. januar 2020. <https://www.dnevnik.si/1042920664>.
- Maličev, Patricija. 2020. »Bedenje v senci besed.« *Delo*, 25. januar 2020.
- Van Dale, Koen. 1998. »Bolj kot uniformnost me privlačijo razlike.« *Muska*, februar 1998, št. 2. <https://novamuska.org/arhiv/single.php?def=clanek&let=1998&rev=2&cpid=4920>.